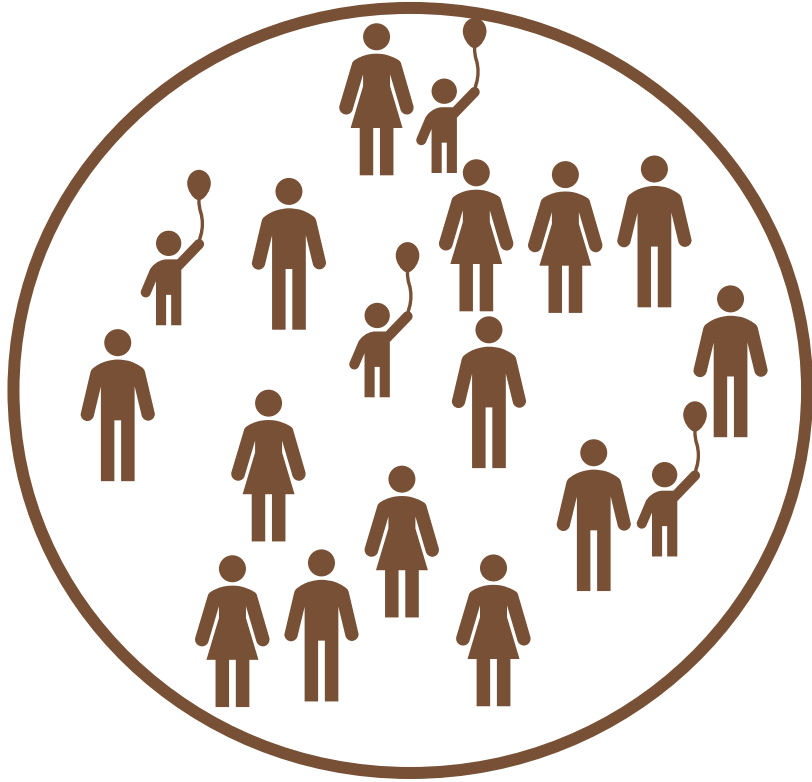

**СУТНІСТЬ ТА ЦІННОСТІ ОСВІТНЬОЇ ІНКЛЮЗІЇ.
МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ**

**консультант
Нарольська К.В.**

narolska@galaxy.vn.ua

ВИКЛЮЧЕННЯ

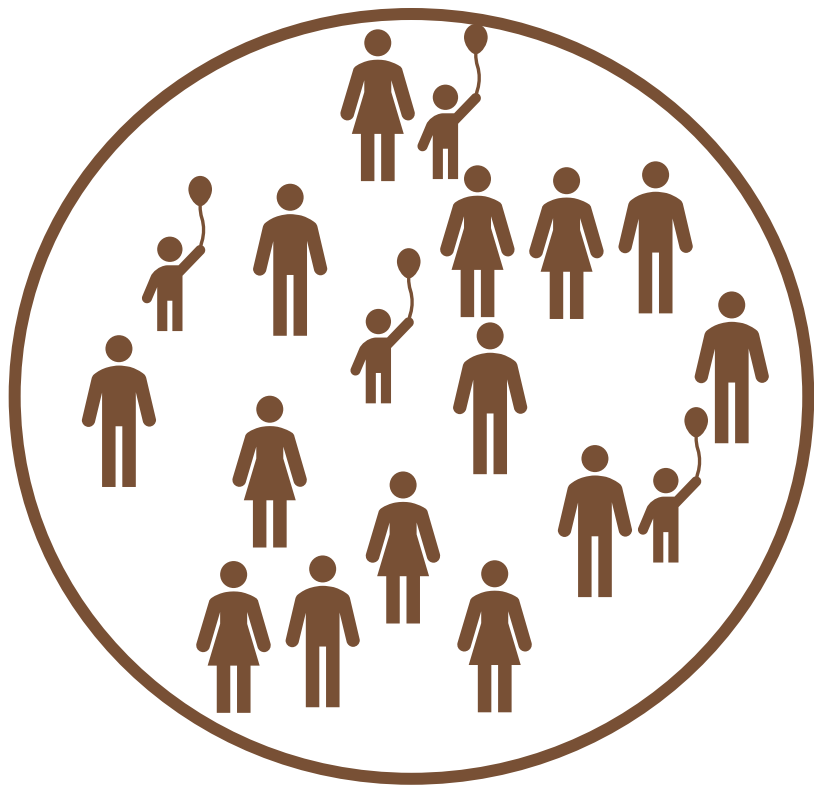
1924 рік

Професор психіатрії Альфред Хохе та професор юриспруденції Карл Біндінг опублікували книгу «Дозвіл на знищення життя, яке не гідне життя», де зазначили, що «ідіоти не мають права на існування, їх вбивство - це праведний та корисний акт».

1939-1941 роки

Німеччина запускає програми спочатку з примусової стерилізації людей з ментальними розладами, а потім і з евтаназії дорослих та дітей із ментальною та фізичною інвалідністю.

СЕГРЕГАЦІЯ

1950 – 1980 роки

Людей з інвалідністю (переважно, отриманої під час Другої світової війни) советська влада примусово вивозить в табір Валаам, розташований на острові Валаам (в північній частині Ладозького озера). Табір був заснований за указом Верховної ради Карело-Фінської РСР в 1950 році. Закритий у 1984 році.

Жодна людина, відправлена в табір, не повернулась назад.

ІНТЕГРАЦІЯ

ІНКЛЮЗІЯ

ІНКЛЮЗІЯ

ПРОЦЕС ЗБІЛЬШЕННЯ СТУПЕНЯ УЧАСТІ ВСІХ ГРОМАДЯН У СОЦІУМІ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ТА ІНШИХ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ (ЛЮДИ ПОХИЛОГО ВІКУ, ВАГІТНІ ЖІНКИ ТОЦО).

*Інклюзивна політика.
Режим доступу:
<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/inklyuzivna-politika>*

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

1. Комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей

2. Система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників

*Концепція розвитку
інклюзивної освіти
(наказ МОНУ від 01.10.2010
№912) (втрата чинності –
наказ МОНУ від 12.03.2024
№312)*

*ЗУ «Про освіту» (п.12, ст. 1,
р.1)*

1. Це сегрегація, інтеграція чи інклюзія?

Шестикласник Микола навчається в звичайному класі загальноосвітньої школи. Хлопець має порушення слуху. Вчителька час від часу пересаджує дітей з передніх парт за задні, щоб таким чином забезпечити всім рівні умови. Цього разу Микола мав пересісти на задню парту і йому доводиться постійно напружувати слух, щоб почути, що говорить вчителька. Мама Миколи попросила пересадити його поближче, але вчителька відповіла, що вона не може робити винятку, бо ставиться до всіх дітей однаково.

2. Це сегрегація, інтеграція чи інклюзія?

Восьмикласниця Іванна користується кріслом колісним. Вона не може брати участь у практичних заняттях з хімії, які проводяться в лабораторії на другому поверсі, оскільки школа не обладнана ліфтом. На всіх інших уроках Іванна присутня та бере активну участь у навчанні.

3. Це сегрегація, інтеграція чи інклюзія?

У Захара освітні труднощі. Він потребує, чітких та зрозумілих пояснень стосовно того, що відбувається в класі. Асистент вчителя разом із вчителем працює над тим, щоб полегшити Захару навчання разом з іншими дітьми. Вчитель заохочує інших дітей спілкуватися із Захаром і надавати йому підтримку.

4. Це сегрегація, інтеграція чи інклюзія?

Ярослав – незрячий. Директор місцевої загальноосвітньої школи відмовився приймати хлопця, і Ярослава відправили у спеціальну школу, де він вивчив шрифт Брайля і зараз навчається досить успішно.

Коли він приїжджає на канікули додому, інші діти не хочуть із ним спілкуватися.

5. Це сегрегація, інтеграція чи інклюзія?

Андрій має значні емоційні розлади та поведінкові порушення. Він може спокійно сидіти на місці не більше 20-ти хвилин. До кінця майже кожного уроку Андрій починає відволікати інших дітей. Зауваження вчительки викликають у нього напади агресії. Щоб не заважати іншим учням вчитися та не дратувати Андрія і не провокувати його на агресію, педагогами було прийняте рішення посадити хлопця за задню парту разом із асистентом вчителя, який буде індивідуально викладати йому навчальний матеріал під час уроку.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- **Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затверджений постановою КМУ від 15.09.2021 №957**
- **Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти, затверджене наказом МОН України від 08.06.2018 №609**
- **Лист МОНУ № 6/679-24 від 03.09.2024 р "Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами у 2024/2025 навчальному році"**

Алгоритм впровадження та реалізації інклюзивного навчання в ЗЗСО

*Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини

Команда психолого-педагогічного супроводу

Психолого-педагогічний супровід учня з ООП в закладі освіти з інклюзивним навчанням – взаємоузгоджена комплексна діяльність команди фахівців та батьків дитини, спрямована на створення необхідних умов, що сприяють розвитку особистості дитини, засвоєнню нею знань, умінь і навичок, успішній адаптації, реабілітації, її самореалізації та інтеграції в соціум. Вся система заходів з організації освітнього процесу передбачена в індивідуальній програмі розвитку.

Склад команди психолого-педагогічного супроводу

ДЕРЖАВНА
СЛУЖБА
ЯКОСТІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ

ПОСТІЙНІ УЧАСНИКИ

- Директор або заступник директора з навчально-виховної роботи
- Вчитель початкових класів (класний керівник)
- Вчителі-предметники
- Асистент вчителя
- Практичний психолог
- Соціальний педагог
- Вчитель-дефектолог (з урахуванням освітніх потреб дитини з ООП)
- Вчитель-реабілітолог
- Батьки дитини

ЗАЛУЧЕНІ ФАХІВЦІ

- Медичний працівник школи
- Лікар
- Асистент дитини
- Спеціалісти системи соціального захисту населення
- Спеціалісти служби у справах дітей
- Фахівець ІРЦ

Canada

SURGe

ЗАВДАННЯ КОМАНДИ ППС

- **збір інформації про особливості розвитку дитини, її інтереси, труднощі, освітні потреби на етапах створення, реалізації та моніторингу виконання ІПР;**
- **розроблення ІПР для кожної дитини з ООП та моніторинг її виконання з метою коригування та визначення динаміки розвитку дитини;**
- **надання методичної підтримки педагогічним працівникам закладу освіти з організації інклюзивного навчання;**
- **створення належних умов для інтеграції дітей з ООП в освітнє середовище;**
- **проведення консультативної роботи з батьками дітей з ООП щодо особливостей їх розвитку, навчання та виховання;**
- **проведення інформаційно-просвітницької роботи у закладі освіти серед учасників освітнього процесу з метою недопущення дискримінації та порушення прав дитини, формування дружнього та неупередженого ставлення до дітей з ООП;**
- **визначення напрямів психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, що можуть бути надані в межах закладу освіти на підставі висновку ІРЦ, та забезпечення надання цих послуг**

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ КОМАНДИ ППС

- повага до індивідуальних особливостей дитини з ООП;
- дотримання інтересів дитини з ООП, недопущення дискримінації та порушення її прав;
- конфіденційність та дотримання етичних принципів;
- активна співпраця з батьками дитини з ООП, залучення їх до освітнього процесу та розроблення ІПР
- командний підхід;
- системність роботи;
- міжвідомча співпраця – узгодженість роботи;
- неперервність супроводу.

СТИГМАТИЗАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Шкодить людям з інвалідністю та суспільству в цілому, перешкоджає освітній інклюзії осіб з психофізичними порушеннями, сприяє дискримінації

МІФИ ПРО ДІТЕЙ З ПІР

- 1 народжуються тільки в неблагополучних сім'ях
- 2 їхню небажану поведінку можуть перейняти діти з типовим розвитком. ПІР є заразним станом
- 3 ПІР – це відставання в інтелектуальному розвитку. За певних обставин дитину з ПІР можна навчити всьому тому, що і інших
- 4 ПІР лікується
- 5 всі особи з ПІР є неповносправними, не приносять користі суспільству, є його тягарем
- 6 осіб з ПІР слід жаліти, адже «вони й так багато в житті натерпілись»

МІФИ ПРО ДІТЕЙ З ПІР

7 -----● осіб з ІПР слід лікувати, а навчання не є для них чимось насправді важливим та потрібним

8 -----● діти з ПІР повинні навчатись у спеціальних закладах, тому що там їм буде краще

9 -----● інклюзивна освіта є єдиною дієвою формою освіти, а спеціальні заклади шкодять дітям

10 -----● над дітьми з ПІР будуть кепкувати нормотипові однокласники

11 -----● всі діти з ПІР є агресивними, вони можуть становити загрозу для інших*

* Агресивна поведінка проявляється у 2,5 % дітей з ПІР, в 11,8% має місце підвищена афективна збудливість (ПСИХОЛОГІЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ (ТЕКСТИ ЛЕКЦІЙ), Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Луганськ, ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» 2013)

**Дискримінація починається з
некоректної термінології**

СЛОВНИК КОРЕКТНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміну "особа з інвалідністю" та похідних від нього (Документ 2581-VIII, чинний, поточна редакція —
Редакція від **15.07.2022**, підстава - 2011-IX)

КОНВЕНЦІЯ про права осіб з інвалідністю

Інвалід

**Людина з обмеженими можливостями /
людина з обмеженими фізичними
можливостями**

Людина з особливими потребами

Каліка

Людина з нюансами

Особлива людина

Такі люди

Люди з особливими властивостями

Неповноцінний

Неповносправний

Недієздатний

Страждає на інвалідність

ЛЮДИНА З ІНВАЛІДНІСТЮ

Дитина з вадами
Дурак
Дебіл
Розумово відсталий
Розумово неповносправний
Інтелектуально
неповносправний

ДИТИНА
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ
ПОРУШЕННЯМИ

Заїка
Дислексик

ДИТИНА
З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Децепешнік
Страждае на ДЦП
Паралітік
Колясочнік
Прикутій до візка

ДИТИНА З ДЦП

ДИТИНА З ПОРУШЕННЯМИ
ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

ДИТИНА, ЯКА КОРИСТУЄТЬСЯ
КРІСЛОМ КОЛІСНИМ

Сліпий
Сліпкуватий/сліпенький /сліпушко
Інвалід по зору
Дитина з вадами зору
Помацати

ДИТИНА З ПОРУШЕННЯМИ
ЗОРУ

НЕЗРЯЧА

ПОДИВИТИСЬ (РУКАМИ)

Глухий
Глухарь
Глухоніміий
Мова жестів
Мова глухих

ДИТИНА З ПОРУШЕННЯМИ
СЛУХУ

ДИТИНА, ЯКА НЕ ЧУЄ

СЛАБОЧУЮЧИЙ/ЮЧА

ЖЕСТОВА МОВА

Аутік
Дитина дощу
РАСпрекрасна дитина
Хворий на аутизм

ДИТИНА З АУТИЗМОМ

ДИТИНА З РАС

ДИТИНА В СПЕКТРІ

Даун
Даунятко
Сонячна дитина
Дитина сонця
Хвороба Дауна
Дауньонок

ДИТИНА З СИНДРОМОМ
ДАУНА

Дитина з особливими потребами

Інклюзивна дитина

Дитина з інклюзією

Інклюзятко

Особятко

Особлива дитина

**ДИТИНА З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ**

Опора на сильні сторони дитини

ВПОДОБАННЯ

- іграшки, які приносять до школи
- ставити багато запитань
- слухати музику
- танцювати
- сидіти на пуфі
- пластилін, ліплення

УНІКАЛЬНИЙ СТИЛЬ ПІЗНАННЯ

- візуальний (найчастіший)
- слуховий (доволі рідко)
- кінестетичний (через доторки, рухи, танці)

СПЕЦІАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

- мають певну схожість зі звичайним хобі, але відрізняються від них своєю інтенсивністю
- замість спроб викоринити, потрібно намагатись перетворити їх на мотивацію

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

**Сталість,
послідовність**

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

Спрощене
мовлення
вчителя

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

Ділення
завдання на
маленькі етапи

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

Оголошення
початку та
закінчення дії

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

Починайте з
легкого

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

Структуруйте,
алгоритмізуйте,
конкретизуйте

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

Унаочнюйте

Рекомендації щодо навчання дітей з інтелектуальними труднощами

Доступна
форма подачі
матеріалу

ПСИХОЕМОЦІЙНА ПІДТРИМКА

СПЕЦИФІЧНІ СТРАХИ ДИТИНИ З ООП:

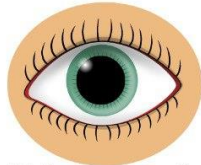
- **відсутність страху висоти, темряви, падіння, небезпечних тварин, невиражена реакція на біль, відсутність страху загубитися;**
- **неадекватні страхи, наприклад, страх перед білим кольором, мокрою футболкою, зеленим м'ячем;**
- **надчутливість до всього, збільшені в декілька разів страхи через сенсорне перенавантаження: боязнь різких та гучних звуків, яскравого світла, темряви тощо; страх ступати босою по землі, траві, піску, боязнь сходинок, ям, певних текстур, обіймів, підстригання нігтів, волосся, мокрої футболки;**
- **страх невідомого (неофобія): нового простору, приміщень, незнайомих предметів та людей, зміна звичної обстановки, перестановка меблів в кімнаті, прихід гостей, зміна режиму, відсутність плану уроку тощо**

Я відчуваю страх

Коли мені страшно, то
я це відчуваю в тілі

Мої зіниці очей
розширюються

Моє дихання стає
пришвидшеним

Мої долоні пітніють,
а пальці тремтять

Мої коліна трусяться

Я можу застигати
на місці

Інколи хочу бігти до
туалету

Інколи відчуваю
напругу в м'язах

Може бути відчуття
нереальності світу

В роті пересихає,
хочеться пити

Відчувати страх - це
нормально

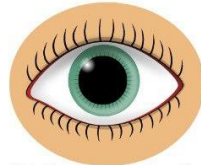

Я можу видихати
страх й мені стане
легше

Я відчуваю страх

Коли мені страшно, то
я це відчуваю в тілі

Мої зіниці очей
розширюються

Моє дихання стає
пришвидшеним

Мої долоні пітніють,
а пальці тремтять

Мої коліна трусяться

Я можу застигати
на місці

Інколи хочу бігти до
туалету

Інколи відчуваю
напругу в м'язах

Може бути відчуття
нереальності світу

В роті пересихає,
хочеться пити

Відчувати страх - це
нормально

Я можу видихати
страх й мені стане
легше

СПЕЦИФІЧНА ЗЛІСТЬ ДИТИНИ З ООП:

- **Страх**
- **Небезпека**
- **Сенсорне перевантаження**
- **Поведінка інших людей**
- **Порушення звичного порядку дій та режиму**
- **Накопичення стресу**
- **Зависокі вимоги**
- **Незрозумілі явища, інформація, події тощо**
- **Швидкий темп подачі інформації**
- **Неочікувані події**
- **Занадто гучно навколо**
- **Новий матеріал, нові обличчя**
- **Затісний або завеликий одяг чи взуття**
- **Забгато всього навколо**

Я відчуваю злість

Мої зуби стискаються

Руки стискаються у кулаки та готові до боротьби

В мене може боліти голова

Я стаю чутливою до світла

Відчуваю сухість у роті

Відчуваю багато сили в собі

Моє дихання пришвидшується

Серце починає стукати швидше

Я маю почати видихати злість

Після - побити подушку

Або поштовхати стіну

Я - спокійна. Я впоралася зі злостью

Я відчуваю злість

Мої зуби стискаються

Руки стискаються у кулаки та готові до боротьби

В мене може боліти голова

Я стаю чутливим до світла

Відчуваю сухість у роті

Відчуваю багато сили в собі

Моє дихання пришвидшується

Серце починає стукати швидше

Я маю почати видихати злість

Після - побити подушку

Або поштовхати стіну

Я - спокійний. Я впорався зі злостью

СПЕЦИФІЧНИЙ СУМ ДИТИНИ З ООП:

- поганий настрій;
- погане самопочуття;
- невдача в різних діях;
- втрата мотивації;
- неприйняття;
- конфлікти;
- незадоволення власних потреб;
- біль чи занедужання;
- нерозуміння того, що відбувається навколо;
- смерть близької людини

Я ВІДЧУВАЮ СУМ

Мої плечі опускаються

Я говорю повільніше
або мовчу

Мої рухи
уповільнюються

Мій погляд розсіяний

В моєму тілі
відчувається сильна
втома

Частіше я лягаю у
"позу ембріону"

Моє дихання
утруднене та повільне

Я можу плакати

Це емоція суму

Це нормально

Я можу полежати й
послухати музику

Розповісти про сум
батькам та обійняти
їх

Я ВІДЧУВАЮ СУМ

Мої плечі опускаються

Я говорю повільніше
або мовчу

Мої рухи
уповільнюються

Мій погляд розсіяний

В моєму тілі
відчувається сильна
втома

Частіше я лягаю у
"позу ембріону"

Моє дихання
утруднене та повільне

Я можу плакати

Це емоція суму

Це нормально

Я можу полежати й
послухати музику

Розповісти про сум
батькам та обійняти
їх

**ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ
ГО «БАЧИТИ СЕРЦЕМ»**

РЕЖИМ ДНЯ ПОНЕДІЛОК

III рівень

10:00 - 10:30

РУХАНКА

10:30 - 11:00

КОЛО "СТАРТ"

11:00 - 12:00

БУК ТАЙМ

12:00 - 12:30

ПЕРЕРВА

12:30 - 13:30

КУЛІНАРІЯ

13:30 - 14:00

КОЛО "ФІНІШ"

РЕЖИМ ДНЯ ПОНЕДІЛОК

III рівень

10:00 - 10:30

РУХАНКА

10:30 - 11:00

КОЛО "СТАРТ"

11:00 - 12:00

БУК ТАЙМ

12:00 - 12:30

ПЕРЕРВА

12:30 - 13:30

АРТ ТАЙМ

13:30 - 14:00

КОЛО "ФІНІШ"

Правила поведінки в класі

Правила класу

<p>ОДНА ЛЮДИНА ГОВОРИТЬ, ВСІ СЛУХАЮТЬ</p>	
<p>ЯКЩО ХОЧЕШ ДОТОРКНУТИСЯ ДО ІНШОГО, ТО ЗАПИТАЙ</p>	
<p>МИ ВМІЄМО ПРОСИТИ ПРО ДОПОМОГУ</p>	
<p>ЯКЩО ХОЧЕШ В ТУАЛЕТ, ТО ПОКАЖИ АБО СКАЖИ ВЧИТЕЛЮ</p>	
<p>ДОТРИМУЄМОСЯ ПРАВИЛА "СТОП"</p>	
<p>ВМІЄМО КЕРУВАТИ ГОЛОСОМ</p>	
<p>Є АКТИВНИМИ УЧАСНИКАМИ НАВЧАННЯ</p>	

Правила учня

Я СЛУХАЮ ТЕ, ЩО ГОВОРЯТЬ ІНШІ	
Я ВИКОНУЮ ТЕ, ЩО ГОВОРІТЬ ВЧИТЕЛЬ	
Я ВМІЮ ПРОСИТИ ПРО ДОПОМОГУ	
ЯКЩО Я ХОЧУ В ТУАЛЕТ, ТО ПОКАЗУЮ КАРТКУ ВЧИТЕЛЮ	
Я ПРАЦЮЮ ТИХО, ЩОБ НЕ ЗАВАЖАТИ ІНШИМ	
Я ВМІЮ КЕРУВАТИ СВОЇМ ГОЛОСОМ	
Я ТРИМАЮ РУКИ,НОГИ Й ПРЕДМЕТИ БІЛЯ СЕБЕ	

Інструкції як метод успішного виконання соціально-побутових обов'язків та навчальних завдань

ЯКЩО ХОЧЕШ ДО ТУАЛЕТУ

ПІДІЙМИ РУКУ

**ЗАПИТАЙ
ДОЗВОЛУ
ВИЙТИ**

**СХОДИ ДО
ТУАЛЕТУ**

ПОВЕРНИСЯ

СЯДЬ ЗА СТІЛ

pecs.in.ua

ЗАРАЗ

ПОТРІБНО

ЗАРАЗ

ПОТРІБНО

Інструкція-алгоритм з виконання навчального завдання

КРОК 1	ПРОЧИТАЙ УВАЖНО ТЕКСТ	
КРОК 2	ЗНАЙДИ НЕЗНАЙОМІ СЛОВА В ТЕКСТІ	
КРОК 3	ВИПИШИ В ЗОШИТ НЕЗНАЙОМІ СЛОВА	
ТИ ВПОРАВСЯ!	Я - ЧЕМПІОН!	

Випиши з тексту 5 іменників, 4 прикметника, 3 дієслова

<p>5 іменників</p> <p>хто? що? </p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p>
<p>4 прикметника</p> <p>який? яка? яке?</p> <p>які? </p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>
<p>3 дієслова</p> <p>що робити? </p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>

На вулиці холодно, тому одягнись тепло

<p>1 - Одягни светр, колготки, теплі штани</p>	
<p>2 - одягни шкарпетки</p>	
<p>3 -взуй чоботи</p>	
<p>4 - одягни шапку й шарф</p>	
<p>5 - одягни куртку та рукавиці</p>	

РІВНІ ГОЛОСУ

0

ПОВНА ТИША

1

ШЕПІТ

2

РОЗМОВА В
КЛАСІ

3

ВЕДУЧИЙ

4

НА ВУЛИЦІ

МНЕМОТЕХНІКА

Рече та стогне Дніпр широкий. Тарас Шевченко

 <p>Рече та стогне Дніпр широкий,</p>	 <p>Сердитий вітер завива,</p>	 <p>Додолу верби гне високі,</p>
 <p>Горами хвилю підійма.</p>	 <p>І блідий місяць на ту пору</p>	 <p>Із хмари де-де виглядав, —</p>
 <p>Неначе човен в синім морі,</p>	 <p>То виринав, то потопав.</p>	 <p>Ще треті півні не співали,</p>
 <p>Ніхто ніде не гомонів,</p>	 <p>Сичі в гаю перекликались,</p>	 <p>Та ясець раз у раз скрипів.</p>

Соціальні історії

Я навчаюсь онлайн

<p>Багато людей зараз навчаються онлайн</p>	<p>Я теж можу навчатись онлайн</p>	<p>У мене в кімнаті є окреме робоче місце, де я навчаюся онлайн</p>
<p>Онлайн навчаються за допомогою гаджетів (телефон, планшет, ноутбук)</p>	<p>В мене на гаджеті встановлена програма Zoom</p>	<p>Я натискаю на посилання і заходжу в свою групу</p>
<p>На заняттях я не один, разом зі мною навчаються інші учасники</p>	<p>Під час навчання є певні правила</p>	<p>Всі учасники мають виконувати ці правила</p>
<p>Якщо всі виконують правила, нам всім комфортно знаходитись разом</p>	<p>Навчатись онлайн - це зручно і цікаво</p>	<p>Мені подобається навчатись онлайн. Я стаю розумним та мудрим</p>

У кожної людини є свій особистий простір

<p>Я часто спілкуюся з дівчатами та хлопцями</p>	<p>Для розмов в нас є різні теми</p>	<p>Коли я бачу хлопця, то маю бажання обійняти його</p>
<p>Я знаю, що кожна людина має свій особистий простір навколо свого тіла й зберігає його</p>	<p>Тому я запитую, чи можна тебе обійняти. Й обіймаюся, коли чую «Так»</p>	<p>Коли мені відповідають: «Ні», тоді потрібно зупинитись</p>
<p>Я беру себе в руки та можу обійняти себе</p>	<p>Або покласти руки на коліна та подихати</p>	<p>Я поважаю особистий простір іншої людини</p>
<p>Я поважаю вибір іншої людини «не обійматися»</p>	<p>Ми можемо продовжити розмови на різні теми</p>	<p>Я спокійна та зі мною приємно спілкуватися іншим, бо ми поважаємо один одного</p>

Я маю інший тип мислення

			
Мене звати	Я живу на планеті Земля, де є різні люди	Мій мозок розвивається по-іншому	Я маю інший тип мислення

			
Мені не зрозумілі складні поняття	Мені потрібно розбивати складне на прості частини	Я чудово працюю за інструкцією чи алгоритмами	Часто мені потрібна допомога дорослого

			
Мені подобається, коли мене хвалять	Я дуже люблю самостійно щось виконувати	Якщо мені складно, то я можу плакати чи кричати	Мені допомагають візуалізовані картки

			
Я розмовляю повільно та окремими словами	Я люблю спілкуватися з дітьми	Інше мислення - це нормально	Я можу допомагати іншим

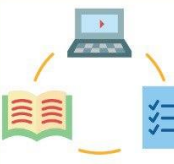

Авторка: Гладких Наталя

Оформлювачка: Осипкова Анастасія

бачити серцем

Я маю інший тип мислення

			
Мене звати	Я живу на планеті Земля, де є різні люди	Мій мозок розвивається по-іншому	Я маю інший тип мислення

			
Мені не зрозумілі складні поняття	Мені потрібно розбивати складне на прості частини	Я чудово працюю за інструкцією чи алгоритмами	Часто мені потрібна допомога дорослого

			
Мені подобається, коли мене хвалять	Я дуже люблю самостійно щось виконувати	Якщо мені складно, то я можу плакати чи кричати	Мені допомагають візуалізовані картки

			
Я розмовляю повільно та окремими словами	Я люблю спілкуватися з дітьми	Інше мислення - це нормально	Я можу допомагати іншим

Авторка: Гладких Наталя

Оформлювачка: Осипкова Анастасія

бачити серцем

Спілкування у діалозі

ПРИЙОМ "ДАЙ МЕНІ 5"

ЩО	ЗАВДАННЯ, ЯКЕ МАЄ ВИКОНАТИ ДИТИНА
ЯК	СПОСІБ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ
КОЛИ	КОЛИ ПОЧИНАЄТЬСЯ ТА ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ЗАВДАННЯ
ДЕ	В ЯКОМУ МІСЦІ МАЄ БУТИ ВИКОНАНЕ ЗАВДАННЯ
ХТО	ВИКОНУВАТИ БУДЕ, А ЩО БУДУТЬ РОБИТИ ІНШІ ДІТИ

КАРТКА СИЛИ УЧНЯ _____

СПРОБУЙ ЩЕ РАЗ! В ТЕБЕ ВИЙДЕ! Я ВІРЮ!

НАПИШИ ІСТОРІЮ ПРО ЄНОТА

Жив-був Єнот . Звали його _____.

Одного разу _____.

Після цього Єнот _____.

У Єнота був друг _____ . Це було

Воно росло на _____ . Єнот любив _____

 та були друзями.

Єнот відпочивав під деревом та _____

Дерево захищало єнота від пекучого сонця.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

